

GEOGRAFIA FÍSICA

GUIA DOCENT

CURS 2012-2013

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent

Titulacions de Grau i de Màster

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Geografia física
Codi	101590
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Primer curs, segon quadrimestre
Horari	Grup 1: dilluns i dimecres, 8:30-10:00 Grup 70: connexió dilluns i dimecres
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres Grup 1: aula <i>per determinar</i> Grup 70: despatx B9/1100
Llengües	Catalana

2. Equip docent

Nom professor/a	Joan Manuel Soriano
Departament	Geografia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9/1100
Telèfon (*)	935814133
e-mail	joanmanuel.soriano@uab.cat
Horari d'atenció	presència regular: dilluns i dimecres 10:30-12:00 amb cita prèvia: dimarts i dijous 10:00-11:30

3.- Prerequisits

Saber llegir amb una bona comprensió lectora i escriure en llengua catalana i/o castellana amb fluïdesa, construccions gramaticals clares i sense faltes d'ortografia
Poder comprendre un text en una llengua estrangera (preferiblement anglès o francès)
Saber les quatre regles matemàtiques sense entrebancs i fer servir factors de conversió
Saber manejar els canvis d'unitats mètriques, de superfície, de capacitat i de volum
Tenir unes nocions bàsiques sobre funcions trigonomètriques (no trigonometria)

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquesta assignatura s'imparteix el Primer Curs al Graus de Geografia i Ordenació del Territori

L'objectiu general de l'assignatura és una introducció a l'estudi dels diferents elements que componen el medi físic i dels processos i interaccions que es produeixen entre ells. S'estudia el planeta Terra com a integrant del sistema solar i com a globus terraquí i dins del planeta, l'atmosfera, la hidrosfera, la

litosfera i la biosfera.

Els objectius formatius rauen en:

- l'adquisició d'un conjunt de coneixements bàsics i fonamentats sobre cadascun dels temes tractats
- el domini dels conceptes més importants utilitzats en geografia física i de les tècniques d'anàlisi i resolució d'exercicis pràctics.
- l'obtenció d'una visió de conjunt i unes claus interpretatives bàsiques del funcionament del medi físic a escala planetària i la identificació d'aquests processos a escala local
- l'assoliment d'una bona capacitat per tractar la informació geogràfica, interpretar-la, representar-la i transmetre-la
- la capacitat per a establir connexions significatives entre els diferents aspectes temàtics del programa i amb d'altres assignatures, particularment amb els temes de *Geografia humana*

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència CE1: integrar i transmetre els coneixements propis de la disciplina geogràfica i d'aquelles amb les quals tingui afinitat

Resultats d'aprenentatge

Competència CE11: aplicar mètodes i tècniques de treball de camp per a adquirir un coneixement directe del territori

Resultats d'aprenentatge

Competència CE15: desenvolupar les habilitats específiques relacionades amb el coneixement de tècniques de treball, especialment les relacionades amb l'obtenció, anàlisi, tractament i expressió cartogràfica de informació geogràfica, així com les que fan referència amb el treball de camp

Resultats d'aprenentatge

Competència CT12: expressar-se i comunicar-se correctament de forma oral i escrita en llengua catalana i/o castellana

Resultats d'aprenentatge

Competència CT8: aplicar habilitats de recerca i generar propostes innovadores

Resultats d'aprenentatge

Competència CT9: aplicar correctament les eines informàtiques

Resultats d'aprenentatge

Competència CT11: demostrar responsabilitat i qualitat en la feina

Resultats d'aprenentatge

6.- Continguts de l'assignatura

Bloc 1: INTRODUCCIÓ

Unitat 01: Presentació de l'assignatura. Introducció a la geografia i a la geografia física

Bloc 2: EL SISTEMA SOLAR I EL PLANETA TERRA

Unitat 02: El sistema solar; el planeta Terra

Unitat 03: El globus terraquí

Unitat 04: El mapa topogràfic

Bloc 3: LA LITOSFERA

Unitat 05: Tectònica de plaques
 Unitat 06: Introducció a la petrologia. Roques ígnies
 Unitat 07: Roques sedimentàries
 Unitat 08: Roques metamòrfiques

Bloc 4: L'ATMOSFERA

Unitat 09: Introducció a l'atmosfera i generalitats
 Unitat 10: Insolació i balanç energètic
 Unitat 11: Pressió atmosfèrica i vents; circulació general atmosfèrica
 Unitat 12: Humitat atmosfèrica, núvols i precipitació
 Unitat 13: Introducció a la climatologia

Complementàriament (en funció de la marxa del curs):

Bloc 5: LA HIDROSFERA

Unitat 14: Introducció: el cicle de l'aigua
 Unitat 15: Hidrologia continental
 Unitat 16: Hidrologia oceànica

Bloc 6: LA BIOSFERA

Unitat 17: Els grans biomes mundials

7.- Metodologia docent i activitats formatives

Aquest apartat presenta una lleugera però significativa variació segons la modalitat de l'ensenyament (presencial, grup 1 o virtual, grup 70):

Mentre que per al **grup 1** hi haurà dues classes setmanal on el professor impartirà la teoria corresponent i orientarà l'alumnat per a l'elaboració de les pràctiques associades a ella, l'alumnat del **grup 70** substituirà aquesta classe per una lectura autònoma dels textos corresponents. L'alumnat realitzarà setmanalment aquestes pràctiques seguint el calendari docent, la seva realització és obligatòria i cal lliurar-les al professor dins del termini mitjançant la missatgeria del campus virtual

Al llarg del curs tindran lloc dues sortides de camp de mitja jornada, obligatòria tant per al **grup 70** com per al **grup 1**, i una sortida de camp de 5 dies de durada, coordinada amb d'altres assignatures, obligatòria per al **grup 1** i optativa per al **grup 70**. Aquesta última porta associada una tasca prèvia per part de l'alumnat consistent en un treball, de caràcter col·lectiu (màxim 3 persones per grup) i subjecte a avaluació, relacionat amb el lloc a visitar. Durant la sortida cada grup exposarà les seves conclusions a la resta de la classe.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES grup		RESULTATS D'APRENTATGE
		grup 1	grup 70	
Dirigides	Classes teòriques (grup 1)	43,5	0	Comprensió dels conceptes teòrics i dels procediments aplicats que s'hi impartiran
	Sortides de camp grup 1 Sortides de camp grup 70	29,5	8	Adquisició de les tècniques de treball de camp i assimilació dels conceptes que s'hi impartiran
Supervisades	Tutories per al seguiment de les pràctiques (presencials per al grup 1 , virtuals per al grup 70)	11,5	11,5	Assimilació dels conceptes teòrics i dels procediments a utilitzar en la seva elaboració
	Tutories per al seguiment del treball previ a la sortida de	3	0	Familiarització amb la recerca d'informació, amb la consulta de fonts

camp de 5 dies (grup 1)			diverses i amb l'obtenció de dades sobre un territori determinat. Sintetització de la informació per a la seva exposició oral amb suport gràfic
Tutories per al seguiment del treball de curs (presencials per al grup 1 , mitjançant el campus virtual per al grup 70)	3	3	Familiarització amb la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un tema determinat.

Autònomes

Lectura del material teòric (grup 70)	0	78,5	Comprensió dels conceptes teòrics associats a cada tema
Elaboració de pràctiques (tots dos grups)	20	40	Consolidació dels conceptes teòrics i de les tècniques i els procediments aplicats en la resolució dels exercicis pràctics
Elaboració del treball previ a la sortida de camp de 5 dies (grup 1)	5	0	Aprenentatge de la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un territori determinat. Sintetització de la informació per a la seva exposició oral amb suport gràfic
Elaboració del treball de curs (grup 1)	25,5	0	Capacitació amb la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un tema determinat. Capacitació per elaborar un text on els aspectes formals siguin gairebé impecables.
Estudi per a l'examen i la seva realització (tots dos grups)	9	9	Capacitació per a la resposta de preguntes conceptuals i la resolució d'exercicis pràctics

8.- Avaluació

Grup 1:

- Tests de teoria de cada unitat o grup d'unitats, en total 6 tests (prova individual): 40%
- Exàmens de pràctiques de cada bloc, en total 3 exàmens (prova individual): 40%
- Treball de la sortida de camp de 5 dies (col·lectiu): 20%

Grup 70:

- Tests de teoria de cada unitat o grup d'unitats, en total 6 tests (prova individual): 50%
- Exàmens de pràctiques de cada bloc, en total 3 exàmens (prova individual): 50%

Per als dos grups:

- * Per a ser avaluats/des, cal entregar totes les pràctiques dins dels terminis previstos. El retard implicarà una penalització en la nota final.
- * En cadascuna d'aquestes 9 proves (els 6 tests i els 3 exàmens pràctics) cal haver obtingut una nota mínima de 4,5 per a fer mitjana entre elles i tenir la nota final de curs, que haurà de ser de 5 o més per **aprovar**.
- * L'assistència a totes les sortides de camp és indispensable per ser avaluat/da, ergo la inassistència a alguna d'elles implica un **no presentat/da**.
- * La no superació d'una de les 9 proves avaluatòries implica automàticament un **suspens**.
- * La no realització completa d'una de les parts a avaluar implica automàticament un **no presentat/da**.
- * Les proves que no hagin arribat al 4,5 de nota hauran de ser reavaluades a final de curs (seguint el calendari marcat per la Facultat), fins a un màxim de 3 proves (qui hagi suspès més de 3 proves parcials no tindrà dret a presentar-se a la reavaluació i tindrà un **suspens** de l'assignatura).
- * Qualsevol cas particular serà contemplat per part del professorat amb l'objectiu de garantir un

tracte equitatiu i evitant el perjudici de l'alumnat.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Tests de teoria de cada unitat (individual): 40% <ul style="list-style-type: none">Grup 1: 40%Grup 70: 50%	4 4	Consolidació dels conceptes teòrics. Capacitació per a la resposta de preguntes conceptuals.
Treball de la sortida de camp (col·lectiu): <ul style="list-style-type: none">Grup 1: 20%	4	Aprenentatge de la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un territori determinat. Sintetització de la informació per a la seva exposició oral amb suport gràfic.
Exàmens de pràctiques (individual): <ul style="list-style-type: none">Grup 1: 40%Grup 70: 50%	6 6	Capacitació per a la resolució d'exercicis pràctics

9- Bibliografia i enllaços web

- COLOMER, R., FRANQUESA, E. (dir) (2003), *Diccionari de Geografia Física*, Termcat, Barcelona.
- KING, C.A.M. (1984), *Geografia Física*, Oikos-tau, Vilassar de Mar.
- LACOSTE, Y., GHIRARDI, R. (1983), *Geografia General, Física y Humana*. Oikos-tau, Vilassar de Mar.
- LÓPEZ BERMÚDEZ, F.; RUBIO RECIO, J.M. & CUADRAT, J.M. (1992), *Geografia Física*. Madrid, Càtedra.
- MIRÓ, M. DE, DOMINGO, M. (1986), *Medi Natural: Relleu*. Los Libros de la Frontera, Barcelona.
- ROSSELLÓ, V., PANAREDA, J.M. & PÉREZ (1994), *Manual de Geografia Física*, Universitat de València.
- STRAHLER, A.N. (1977), *Geografia Física*, Omega, Barcelona.
- STRAHLER, A.N. (1987), *Geologia Física*, Omega, Barcelona.
- **STRAHLER, A.N. & STRAHLER, A. (2000), *Geografia Física*, Omega, Barcelona [manual per al grup 70. Atenció: l'any d'edició pot ser diferent].**
- TARBUCK, E., LUTGENS, F. (1999), *Ciencias de la Tierra*, Prentice Hall, Madrid.
- Material d'elaboració pròpia per a la confecció de les pràctiques i el seguiment del curs, accessible mitjançant intranet (només a l'abast de l'alumnat que s'hagi matriculat a l'assignatura) a l'adreça: <https://cv2008.uab.cat/>

10.- Programació de l'assignatura

Com ja s'ha fet palès en alguns apartats anteriors, la docència es basarà, bé en l'assistència activa i participativa a classe (**grup 1**), bé en la lectura dels textos associats a cada unitat (**grup 70**). Els continguts i la seva seqüenciació són idèntics per a tots dos grups i comporta la resolució d'un seguit d'exercicis pràctics relacionats amb ells. En el document **calendari docent**, que es publicarà en el moment de començar la docència d'aquesta assignatura, es detalla la feina prevista per a cada setmana. Totes dues modalitats docents (en xarxa i presencial) utilitzaran de forma sistemàtica el campus virtual tant per a la descàrrega dels materials (lectures i pràctiques) i el lliurament dels exercicis pràctics resolts per part de l'alumnat, com per a la devolució corregida i comentada d'aquest exercici per part del professorat. Per a seguir la part teòrica de l'assignatura ineludiblement, l'alumnat del **grup 70** haurà de menester un llibre com a manual de referència. Es troba destacat amb color groc a la bibliografia (apartat 9) d'aquesta guia docent.

DATES I LLOCS DE LES SORTIDES DE CAMP*:

- Grup 1:
 - Collserola: torn 1 (A-L) divendres 22/02/2013 de 9:00 a 12:00
 torn 2 (M-Z) divendres 22/02/2013 de 12:00 a 15:00

 - Figaró: torn 1 (A-L) divendres 12/04/2013 de 9:00 a 14:00
 torn 2 (M-Z) divendres 19/04/2013 de 9:00 a 14:00

 - Picos de Europa torn 1 (A-L) 7 a 11/06/2013
 torn 2 (M-Z) 11 a 15/06/2013

- Grup 70:
 - Collserola: dissabte 23/02/2013 de 15:00 a 18:00

 - Figaró: dissabte 20/04/2013 de 15:00 a 20:00

 - Picos de Europa sortida optativa, torn lliure

** Observacions:*

Si el nombre d'alumnes del grup 1 és adequat, tan sols es farà un torn de cada sortida i en cada cas es mantindrà el primer torn.